
27.03.2017

Eestis tegutsevate pankade laenuportfelli aastakasv 2016. aasta neljandas kvartalis veidi aeglustus, 9,4%lt 9%ni. Seda mõjutas finantsettevõtete laenuportfell, sealhulgas grupi sees antavad laenud, mille kasv kahanes 12,4%ni. Ilma finantsasutuste laenudeta kiirenes ettevõtete laenujäägi kasv 7,2%lt 7,4%ni. Erasikute laenuportfelli suurenemine on hoogustunud terve aasta, kerkides aasta lõpuks 5,1%ni. Seda on toetanud eluasemelaenud, mille kasv on elavnenud 5,2%ni.

Hoiuste jäägi aastakasv kiirenes teist kvartalit järjest, neljanda kvartali lõpuks 5%ni. Laenude ja hoiuste suhtarv kvartali jooksul ei muutunud ja püsis 109% juures. Aasta võrdluses on see suhtarv aga märgatavalt tõusnud, peamiselt filiaalide näitaja toel, samas kui kohalike pankade oma on püsinud alla 100%.

Pankade laenukvaliteet on hea ja paranes neljanda kvartali jooksul veelgi: viivislaenude osakaal

laenuportfellis kahanes 3,7%lt 3,4%ni. Kõige rohkem vähenes pikaajalises ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude maht, selle osakaal laenuportfellis taandus 1,3%lt 1,1%ni. Ettevõtetele antud laenudest olid pikaajalises viivises 1,7% ja kodumajapidamiste omadest 1%.

Pankade likviidsusseis on püsinud tugev. Likviidsuskattekindaja nõude täitmiseks kõlblikud likviidsed vahendid moodustasid neljanda kvartali lõpus 19,7% varadest, lisaks on pankadel 8% varadest muid likviidseid vahendeid. Kõik pangad täitsid 100% likviidsuskattekindaja nõuet piisava varuga: sektori keskmine näitaja on sellest üle kahe korra kõrgem (218%).

Pankade ressurss suurenes kolmanda kvartali jooksul 2% ja küündis 21,2 miljardi euron. Enim on kasvanud ettevõtete ja kodumajapidamiste hoiuste maht. Nõudmiseni hoiuste osakaal kogu ressursi seas on püsinud alates 2015. aasta algusest stabiilselt veidi üle 60%, 2016. aasta lõpus 61,6%. Välispankadelt kaasatud ressursi osakaal neljanda kvartali jooksul ei muutunud ja jäi 21% juurde.

Pangad ja filiaalid teenisid neljandas kvartalis 77 miljonit eurot kasumit, 5% vähem kui kolmandas kvartalis. Pangandussektori tulud olid aga 3% suuremad. Peamine tululiik, intressitulud, kasvas 1% ja teenustasutulud 3%. Tulude ja kulude suhe tõusis veidi teist kvartalit järjest, 2016. aasta lõpuks 48,9%ni.

2016. aasta kokkuvõttes teenis pangandussektor kasumit 361 miljonit eurot. 2015. aastaga võrreldes kahanes kasum 40%, kuna tolle aastane näitaja oli erakordselt kõrge suure dividenditulude tõttu. Ilma dividendituluta oleks pankade kasum olnud 2016. aastal 12% suurem.

Pangandussektori tulud kokku olid viiendiku võrra väiksemad kui 2015. aastal. Peamistest tululiikidest intressitulud kasvasid, aastaga 2%, ent teenustasutulud vähenesid, 4% jagu.

Pankade omakapitali tootlikkus 2016. aasta teisel poolel eriti ei muutunud ja jäi aasta lõpus 12% juurde.

Usaldatavusnõuete näitajad olid neljandas kvartalis endiselt kõrged. Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv küündis 31,3%ni ning kapitali adekvaatsus 31,8%ni. Pankadel on seega piisavalt omavahendite reserve võimalike ettenägematute kahjumite katteks.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Äritegevuse katkestusi ja süsteemiriketega seotud kahjujuhtumeid oli 2016. aastal umbes sama palju kui aasta varem. Katkestuste ja riketega seotud intsidentide arv samal ajal kasvas, kuna osa pankade raporteerimine on paranenud. Mitmesse tundi küündiva taastamise ajaga intsidente oli aga 2016. aastal märgatavalt vähem. Finantsinspeksioon on koostanud soovitusliku juhendi, millega uuendati nõudeid finantsjärelevalve alla kuuluvate ettevõtete infotehnoloogia ja -turbe korraldusele. Juhend võeti vastu jaanuari lõpus ja selles on kirjeldatud minimaalsed soovitused ja nõuded.
- Mitteresidentide hoiuste osakaal on viimase kahe aasta jooksul jõudsalt kahanenud, sealhulgas 2016. aasta neljanda kvartali jooksul 13,8%lt 12,7%ni. Aasta lõpus vähenesid ennekõike *offshore*-piirkonna hoiused. Kuna mitteresidentide hoiused on olemuselt väga volatiilsed, suurendab selline suundumus pankade ressursi stabiilsust ja vähendab likviidsusrisiki.
- Suurima võimaliku mõju ja ulatusega risk, mis ohustab Eesti pangandust, lähtub endiselt suurpankade emapankade majanduskeskkonnast. Säilinud on risk, et kinnisvara hinnad emapankade koduturul võivad langeda. Lisaks on Rootsis kodumajapidamiste võlg suurenenud kiiremini kui nende sissetulekud. Riskide realiseerumise korral kanduks selle mõju ka Eesti pangandusturule. Riskide kandumist üle piiri peaks samas kindlasti vähendama Eesti pankade hea kapitaliseeritus ja kasumlikkus ning pankade kuulumine euroala ühtsesse kriisilahenduskorda.
- Pankade kapitalipuhvrid on piisavalt suured, eriti arvestades praegust laenukasvu. Kui pankade laenuportfelli kvaliteet peaks halvenema, siis jäävad nad finantsiliselt tugevaks.

Finantsinspeksioon avaldab ülevaateid riikliku järelevalve alla kuuluvate finantssektori valdkondade olukorra ja arengusuundade kohta. Ülevaated põhinevad turuosaliste esitatud aruannetel ning avaldatakse andmete laekumise järgi kord kvartalis pankade, kindlustusseltside, fondivalitsejate, investeerimisühingute ja makseasutuste kohta. Ülevaated on kättesaadavad Finantsinspeksiooni veebilehel.